

Skyddspolisen

RP **SL**

Terrorhotet 2010 och delårsbokslut

Under de senaste åren har Europa blivit ett målområde för global terrorverksamhet. Med tanke på säkerheten i vårt land är det oroande att verksamheten redan verkar ha fått fotfäste även i Nordeuropa. I december 2010 blev våra nordiska grannar Sverige och Danmark mål för terrorverksamhet på eget territorium.

I Stockholm sprängde en irakiskfödd svensk medborgare en bilbomb. Före dådet meddelade han att orsaken var Sveriges militära närvaro i Afghanistan och skämttecknaren Lars Vilks skämtteckningar av Muhammed. I Danmark anhölls däremot fyra personer, misstänkta för planering av ett terrordåd, i slutet av 2010. Tre av de anhållna bor i Sverige och en i Danmark. Målet för terrordådet var Jyllands-Postens Köpenhamnsredaktion, som publicerat skämtteckningar av Muhammed.

Terrorismen visar inga tecken på att mattas av, än mindre på att försvinna, även om den bekämpas globalt. I Finland har terrorismen tills vidare dock inte varit något större problem. Hotet mot Finland och finländska intressen är fortfarande litet. Å andra sidan visar i synnerhet den senaste tidens erfarenheter från Sverige och Danmark hur viktigt det har varit även för Finland att vidta förebyggande åtgärder för att avslöja och bekämpa terrorism och dess stödverksamhet. Vi måste upptäcka hot i tid.

Säkerhetsarbetet och underrättelseverksamheten är i nyckelposition i bekämpningen av terrorism, men även omfattande förebyggande av radikaliserings, där den cent-

rala metoden är att nå ut till och arbeta med ungdomarna, kräver uppmärksamhet. I början av 2010 fick Finland sin första nationella strategi för bekämpning av terrorism. Strategin slår fast att beredskap för terrorism enligt hotets särdrag är en del av de allmänna säkerhetsarrangemangen i samhället. Myndigheterna ska ha beredskap att reagera snabbt, eftersom lägesbilden kan förändras överraskande, vilket t.ex. de händelser som orsakats av skämtteckningarna av Muhammed visade.

Skyddspolisens verksamhet grundar sig på ett effektivt förebyggande arbete. För att lyckas med detta även i framtiden krävs satsningar särskilt på informationsinhämtning, informationsanalys och rapportering. Under det gångna året fick vi tilläggsfinansiering för bekämpning av terrorism med tanke på just dessa specifika uppgifter. Finansieringen till Skyddspolisens visar det engagemang som såväl vår politiska ledning som inrikes- och polisförvaltningens högsta tjänstemannaledning har när det gäller att vidta konkreta åtgärder för att garantera finländarnas säkerhet. För att vi ska nå våra strategiska mål måste denna finansiering med det snaraste bli en bestående del av budgetramen för Skyddspolisens, som ansvarar för bekämpningen av terrorism.

Jag har haft möjlighet att tjänstgöra som chef för Skyddspolisens i drygt tre år fr.o.m. 2007. Denna tidsperiod har varit mycket intressant och utmanande, men även tung. När jag blev chef valde jag tre teser som rättesnöre: internationalism, serviceinriktning och genomtänkt öppenhet.

Skyddspolisens har i dag ett betydande samarbetsnätverk på nästan alla kontinenter. Effektiv verksamhet mot terrorism kan under inga omständigheter bedrivas

framgångsrikt utan detta nätverk av vänskapligt sinnade underrättelse- och säkerhetstjänster. En strategi där vi skulle gå in för att göra allt själva vore ödesdiger för Finlands säkerhet. Naturligtvis ska vi vara på vår vakt vid valet av medarbetare. Såsom tidigare konstaterats har vi, i syfte att effektivisera vår verksamhet, för första gången i ämbetsverkets historia skickat sambandsmän från Skyddspolisens till de finländska beskickningar som är viktiga med tanke på bekämpningen av terrorism. Detta strategiska val har redan nu gett resultat och bidragit till ökad uppskattning för vårt ämbetsverk bland våra samarbetspartner.

Serviceinriktningen avser en förmåga att ge de högsta ledarna samt myndigheter och övriga intressentgrupper aktuell information om frågor som påverkar Finlands säkerhet. Det kan handla om den interna situationen i vårt land, våra närområden eller om sådana, ibland avlägsna, kriser som kan ha spridningseffekter på Finland eller på finländarnas säkerhet. Under de tre senaste åren har vår rapportering utvecklats, särskilt kvantitativt, men även kvalitativt sett. En tydlig process har skapats för "serviceproduktionen". Våra fält- och deskarbetare som samlar in information på fältet, forskare och analytiker som vidareförädlar informationen och tjänstemän som ger rapporterna deras slutliga form hör till den finländska eliten av säkerhetsaktörer.

Den genomtänkta öppenheten har tagit sig uttryck i en strävan efter att öka vårt ämbetsverks tillgänglighet och reaktionsförmåga. Vi vill delta i samhällsdebatten om ärenden som gäller vårt verksamhetsområde. Det finns knappast många företag, myndigheter eller sammanslutningar i vårt land som väcker likadant medie-

intresse som Skyddspolisens. Med jämna mellanrum får vi hård kritik för att vi inte har öppna dörrar till all information som vi innehar. Jag tror dock att merparten av allmänheten förstår betydelsen av sekretessbelagd information i vår verksamhet. Ogenomtänkt öppenhet inom Skyddspolisens verksamhetsområde kunde leda till att vår operativa prestationsförmåga försvagades dramatiskt.

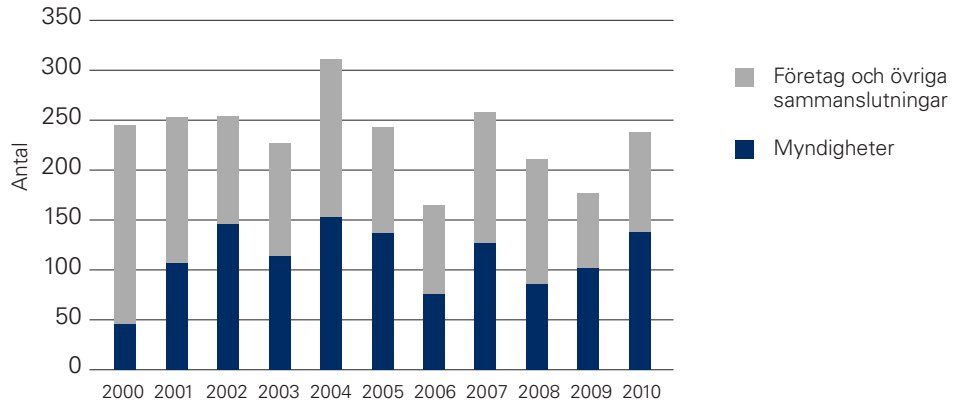
Under de senaste åren har förändringarna i Skyddspolisens verksamhet varit relativt stora och tidvis även relativt snabba. En öppnare atmosfär än tidigare har skapat även missnöje, vilket både ämbetsverkets ledning och hela personalen aktivt måste ta tag i. Samtidigt är det bra att komma ihåg att ansvar och makt ska gå hand i hand. Vi måste föra en ännu bredare dialog, även om den bild av interna stridigheter som målats upp i medierna är kraftigt överdriven och har till vissa delar visat prov på betydlig brist på källkritik.

Den stora majoriteten av de ytterst motiverade Skypooanställda har skött sin uppgift professionellt och på ett engagerat sätt. Jag vill tacka er för det arbete som ni orubbligt har utfört för vårt lands säkerhet. Ni har varit ett utomordentligt bra lag att träna, ett lag på världsmästarnivå.

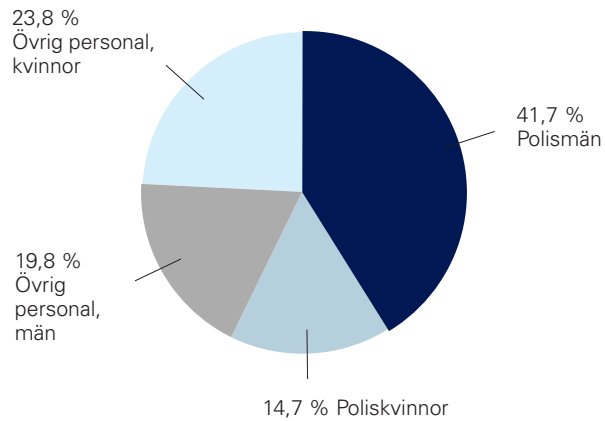

Polisrådet Ilkka Salmi, Skyddspolisens sjunde chef 1.12.2007–15.2.2011. Salmi är tjänstledig och tjänstgör som chef för EU:s lägescentral (SitCen) i fyra år fr.o.m. 16.2.2011.

Skyddspolisens informationsmöten inom det förebyggande säkerhetsarbetet 2009–2010

Tjänstfördelningen vid Skyddspolisens 2010

Terrorismbekämpning

Under 2010 försökte radikala islamistiska terrorister slå till flera gånger i Europa och USA. Bakom attentatförsöken låg såväl identifierade terroristgrupper som enskilda personer. Säkerhetsmyndigheterna i Europa och USA lyckades anhålla flera personer som misstänks för att ha planerat eller försökt utföra terrordåd.

I januari 2010 försökte en man av somaliskt ursprung mörda en dansk skämttecknare i Danmark, medan en radikaliserad kvinnlig islamist knivhögg en parlamentsledamot i Storbritannien. I maj misslyckades ett bilbombsattentat i New York. Det framkom att en man av pakistanskt ursprung som genomgått terroristutbildning i Pakistan låg bakom försöket. Dådet var en hämnd för Storbritanniens deltagande i Irakkriget.

Tiotal personer, bland dem även en EU-medborgare, dog i de självmordsdåd som utfördes i Ugandas huvudstad Kampala i juli. Den somaliska radikala islamiströrelsen al-Shabaab, som är al-Qaida-trogen, meddelade att de låg bakom dådet. I augusti anhölls tre personer misstänkta för förberedelse av terrordåd i Norge.

I september höjde USA och några europeiska länder sin beredskap för terrordåd, eftersom terrorister som

tillfångatagits i Afghanistan och Pakistan gett information om planer på dåd i västländerna. I september avslöjades även att en nordkaukasisk man planerade ett terrordåd i Köpenhamn. Troligen var hans avsikt att attackera tidningen Jyllands-Posten, som år 2005 publicerade skämtteckningar som sårade muslimerna. Bomben detonerade i förtid när han förberedde sig för dådet.

I slutet av oktober 2010 meddelade al-Qaida på Arabiska halvön (AQ-AP) att de byggt två bomber som gömts i bläckpatroner för skrivare och skickat dem med flygfrakt från Jemen till USA. Bomberna hittades och oskadliggjordes. I december misslyckades ett terrordåd i centrala Stockholm som en irakisk man planerat, då den bomb som mannen bar på detonerade i förtid och det andra sprängämnet som han placerat i en bil inte exploderade.

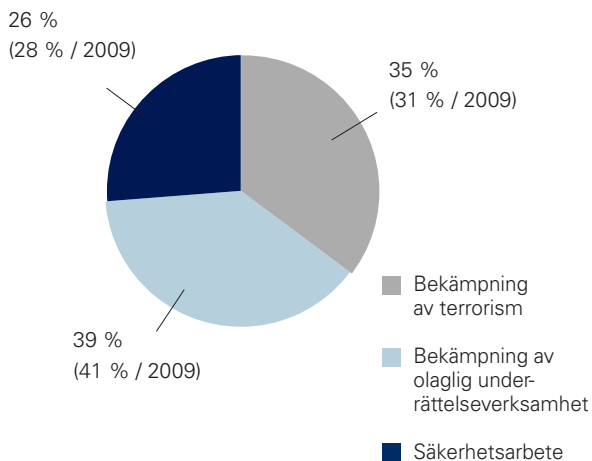
I slutet av samma månad anhöll myndigheterna i Sverige och Danmark en grupp på fyra personer som följts länge och som förberedde ett angrepp i Danmark. Än en gång var målet Jyllands-Postens redaktion, där gärningsmännen hade för avsikt att orsaka

så stor förödelse som möjligt. I Sverige dömdes dessutom i december två män av somaliskt ursprung till fyra års fängelsestraff för planering av terrordåd i Somalia.

Den vänsterorienterade anarkistiska terrorismen skapade rubriker i november 2010 då grekiska terrorister postade flera brevbomber till ambassader i Aten och till franska, tyska och italienska statsöverhuvud. Tidigare har den vänsterorienterade anarkistiska terrorismen i Grekland riktat in sig mot nationella myndigheter och politiska partier samt utländska banker i landet. Tre personer dog i dessa terrordåd 2010. I december 2010 var Schweiz, Chiles och Greklands ambassader

Resursfördelningen vid Skyddspolisen 2010

Procentalen innefattar även stödfunktionerna

Terrorhotbedömning

Hotet om terrordåd mot Finland är för närvarande lågt. Däremot är enskilda staters intressen i Finland samt internationella evenemang som ordnas i landet utsatta för hot. På sista tiden har man kunnat observera att den internationella terrorismen och hotet om den berör även de nordiska länderna. Trots att situationen i sin helhet är bra i fråga om Finland ska myndigheterna beakta det faktum att verksamhet med anknytning till terrorism kan bedrivas även i Finland.

i Rom föremål för brevbombsattentat. Två ambassadanställda skadades i attackerna. En italiensk anarkistgrupp tog på sig dådet.

I Europa förekom etnonationalistisk terrorism främst i Spanien och Irland. I Spanien utlyste ETA, som kämpar för självständighet för Baskien, ett ensidigt eldupphör i början av hösten. Det antas att anhängandet av flera av ETA:s ledargestalter år 2009 och 2010 låg bakom utlysningen av eldupphör. I Nordirland genomförde IRA:s extremrepublikanska grupper flera bombdåd.

Bekämpning av olaglig underrättelseverksamhet

Under de senaste åren har det inte skett några kvantitativa eller kvalitativa förändringar i den underrättelseverksamhet som riktar in sig på Finland. Efter Sovjetunionens sönderfall började underrättelseverksamheten öka i mitten av 1990-talet, men har nu stabiliserat sig på den nivå som rådde i början av 2000-talet. Med tanke på Finlands storlek finns det följaktligen fortfarande ett relativt stort antal utländsk underrättelsepersonal i landet. De underrättelsetjänster som verkar hos oss riktar i väldigt många fall in sin verksamhet även på andra länder.

Underrättelseverksamheten präglas av kontinuitet och långsiktighet. Huvudmålen för den utländska underrättelseverksamheten är att förutse den finländska politiken och påverka viktiga beslut. De främmande staterna strävar efter att främja sina ekonomiska intressen och sin teknisk-vetenskapliga utveckling med den information som inhämtas i Finland.

Underrättelseofficerare är intresserade av Finlands säkerhetspolitik, relationerna till EU och Nato, det politiska beslutsfattandet, högteknologiska nyckelområden, energi- och handelspolitiken samt säkerhets-

myndigheternas verksamhet. Finland är föremål för intresse även till följd av Östersjöns och de arktiska områdenas ökande geopolitiska betydelse.

Numera strävar utländska underrättelseofficerare relativt sällan efter en direkt kontakt med de politiska beslutsfattarna. Däremot försöker de närma sig olika experter, t.ex. tjänstemän, forskare och journalister. Förutom att skaffa information siktar underrättelseofficerare på att föra fram det egna landets politiska syn och andra meddelanden i offentligheten via sina kontakter.

De politiska beslutsfattarna och medborgarna litar ofta på experternas synpunkter. Därför ligger det i de utländska underrättelsetjänsternas intresse att försöka påverka experterna och deras synpunkter. Detta är även effektivt om det lyckas.

Finlands militära beredskap, militärpolitik och bedömning av det internationella militära samarbetet samt tekniska inköp av militärt intresse är ständiga mål för den militära underrättelseverksamheten.

Den teknisk-vetenskapliga underrättelseverksamheten riktar särskilt in sig på den högteknologiska forskningen och dess konkreta applikationer. Tonvikten

ligger på att följa nya forskningsområden, t.ex. nanoteknologi, kärnteknologi, samarbete som Finland bilateralt bedriver med olika länder i innovationsmiljöer samt miljöfrågor som gäller Östersjön. Fartygs-, läkemedels- och kemiindustrin samt jord- och skogsbruket är de största föremålen för intresse när det gäller enskilda industri-sektorer.

Vissa stater strävar efter att övervaka och kontrollera egna medborgare som bor eller uppehåller sig i Finland.

Sådan verksamhet kallas för flyktingspionage. Enheten för kontraspionage följer fenomenet, även om flyktingspionage tills vidare inte har kriminaliserats i den finska lagstiftningen.

År 2010 utredde Skyddspolisens mera detaljerat några underrättelseoperationer av mera aggressiv karaktär än tidigare som förekommit utomlands mot Finlands officiella representanter och tjänstemän samt representanter för affärlivet.

Ökande proliferationsövervakning

Utmaningarna med proliferationsövervakningen är att bekämpa spionaget mot det tekniska kunnandet i Finland liksom försöken att skaffa produkter med dubbla användningsområden av länder som eventuellt utvecklar massförstörelsevapen. Vissa stater som utvecklar kärnvapen har strävat efter att skaffa komponenter som de behöver i sina vapenprogram från Finland.

Skyddspolisens informationsutbyte med anknytning till internationell proliferationsövervakning ökade avsevärt år 2010. Även antalet förebyggande företagsbesök ökade och det informerades mer aktivt än tidigare om målen med proliferationsövervakningen. Det informationspaketet om proliferationsövervakningen som Skyddspolisens under våren 2010 sammanställde har väckt stort intresse och ökat företagets kontakter till myndigheterna.

Säkerhetsarbete

Den utomparlamentariska aktivismen i Finland bestod år 2010 främst av den verksamhet som bedrivs av moderata medborgarrörelser. Det förekom väldigt lite sådan extremism samt olaglig och radikal verksamhet som inverkar på statens säkerhet. Den kanske största förändringen jämfört med tidigare var att utlänningsmotståndet och extremismen ökade. Både i västra och östra Finland framkom verksamhet där man sökte konflikt med invandrare under förevändning av accentuerad fosterländskhet.

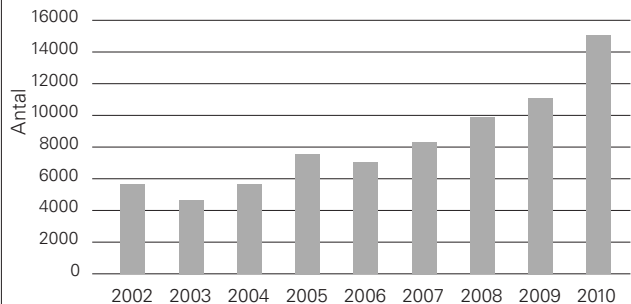
Illegal djurskyddsaktivism förekom endast i ringa grad. Aktivisterna fokuserade sin verksamhet på att skaffa bildmaterial om utnyttjande och dåligt bemötande av djur samt på att påverka den allmänna opinionen via media.

År 2010 koncentrerade miljöaktivisterna sig på att bekämpa beslutet om att bygga ut kärnkraften. Demonstrationerna mot beslutet förlöpte lugnt. De mest synliga var demonstrationerna "Kärnkraften till historien" i maj och "Olkiluoto Blockade" i augusti.

Skyddspolisens följde aktivt inverkan av den organiserade kriminaliteten och den olagliga invandringen på säkerhetsläget i Finland och deltog i utarbetandet av ett stort antal hotbedömningar.

Säkerhetsbevakningen när det gäller statsledningen

Säkerhetsutredningarna utförda av Skyddspolisens 2002–2010

och officiella gäster överfördes från Skyddspolisens till Rörliga polisen i juli 2010. Skyddspolisens har därefter fokuserat på att bedöma säkerhetsläget för statsledningen samt på att fastställa säkerhetsåtgärdsnivåer och göra hotbedömningar gällande statsbesök. Säkerhetsläget för statsledningen förändrades inte märkbart under 2010, även om antalet hot mot politiker på Internet ökade.

Under årens lopp har Skyddspolisens personsäkerhetsutredningar ökat i antal. År 2010 genomfördes 14 955 utredningar. I slutet av året omfattades cirka 150 företag eller organisationer av säkerhetsutredningsför-

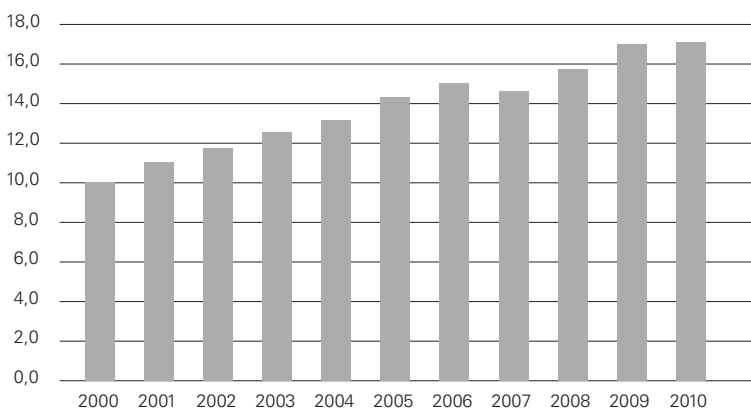
farandet. Till följd av statsförvaltningens organisationsförändringar är siffrorna inte jämförbara med siffrorna från tidigare år.

År 2010 var Skyddspolisens första verksamhetsår som myndighet med ansvar för de säkerhetsutredningar som gäller sammanslutningar. I samarbete med utrikesministeriet, försvarsministeriet, huvudstaben och Kommunikationsverket producerade Skyddspolisens material

till grund för en gemensam myndighetspraxis i säkerhetsärenden, drog upp gemensamma riktlinjer samt ordnade rådgivnings- och handledningsevenemang för företag.

Skyddspolisens deltog aktivt i det i justitieministeriet pågående reformprojektet gällande lagen om säkerhetsutredningar. När lagen är klar kommer den att påverka Skyddspolisens säkerhetsutredningsarbete.

Kostnaderna för Skyddspolisens verksamhet 2000–2010 (milj. euro)

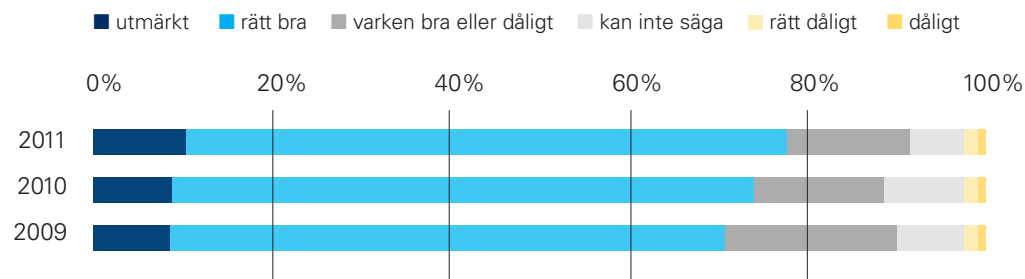

Kostnaderna för verksamheten har ökat jämnt under de senaste tio åren, från ca 10 miljoner till 17 miljoner euro. År 2010 anvisade riksdagen ett tilläggsanslag på 850 000 euro för Skyddspolisens terrorismbekämpningsarbete.

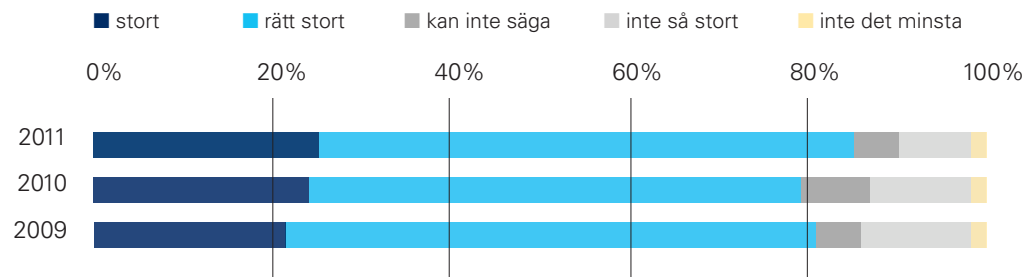
Stort förtroende för Skypö

Skyddspolisen låter årligen utföra en enkät angående medborgarnas uppfattningar om Skyddspolisens verksamhet. Den senaste enkäten utfördes under perioden 8.-18.2.2011 och omfattade ett urval av 15-79-åriga i Finland utanför Åland bosatta personer. Det totala antalet intervjuer var 1000. Konfidensintervallet för resultaten är +/- 3 procentenheter.

Enligt finländarnas bedömning har Skyddspolisen klarat sina uppgifter utmärkt eller rätt bra (78 %)

Merparten (85 %) av de intervjuade finländarna säger att de har antingen stort eller rätt stort förtroende för Skyddspolisen

SU
PO
2010

